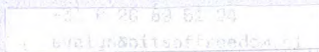

BITS OF FREEDOM

Voor jouw internetvrijheid

Bits of Freedom
Prinseneiland 97hs
1013 LN Amsterdam

Evelyn Austin

Pagina:

1/2

Datum:

23 september 2019

bitsoffreedom.nl

IBAN: NL73 TRIO 0391 1073 80

KVK: 34 12 12 86, Amsterdam

Tijdelijke commissie Digitale Toekomst

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Facebook loog, eerder dit jaar, tegen uw Kamer over de maatregelen die het bedrijf genomen zou hebben om manipulatie van verkiezingen tegen te gaan. Terecht klonk direct de roep om regulering. Eén van uw collega's stelde: "Wat mij betreft is het moment nu aangebroken dat we de stap van zelfregulering en het vertrouwen in de belofte van bedrijven in gaan ruilen voor wetgeving." Daar is Bits of Freedom het hartgrondig mee eens, *mits* die regulering gericht is op de reparatie van het online informatie-ecosysteem. Voordat ik in ga op de onderzoeksvragen, schets ik graag eerst de karakteristieken van het huidige ecosysteem.

Het huidige landschap voor online interacties kent drie bepalende kenmerken. **Commerciële bedrijven intermediairen vrijwel al onze online interacties, een beperkt aantal bedrijven heeft een dominante positie en de bedrijven gebruik van een uitbuitend verdienmodel.** De enorme schaal waarop deze bedrijven opereren, maakt het onmogelijk om onze vrijheden te waarborgen. Je kunt niet met een vrijwel *one-size-fits-all*-architectuur een groot deel van de wereld te bedienen. Zo'n architectuur miskent de grote diversiteit aan normen en waarden, de enorme verschillen in lokale wet- en regelgeving en de enorme variatie in het gebruik van die architectuur.

De schaal waarop deze bedrijven functioneren, maakt dat zij disproportioneel veel invloed hebben op onze online interacties. Het zijn de bedrijven die bepalen wie er toegang heeft tot de informatie en wie deze mag publiceren. Zij beschikken over enorm veel en gedetailleerde gegevens over ons gedrag en inzicht in bestaande netwerken (zowel sociaal als in de markt) en gebruiken die gegevens om hun positie te versterken. Sommige platformen faciliteren een markt, waar zij vervolgens zelf ook actief in zijn.

Deze machtige positie schaadt onze autonomie, onze vrijheid en onze democratie. De bedrijven dicteren met hun technologie hoe we ons voelen, hoe wij naar de wereld kijken en hoe we stemmen tijdens verkiezingen. We bepalen niet meer onze eigen normen en waarden of de breedte van ons publieke debat. Ook de wetgever en het parlement worden zo buiten spel gezet. Het verslavende van veel van dit soort platformen maakt bovendien dat wij niet meer zelf bepalen waar we onze tijd en energie aan besteden. Of al die beïnvloeding bewust is of niet, belangrijker is dat de impact enorm is en onder de streep negatief.

De dominantie van deze bedrijven maakt ze bijna volledig resistent tegen elke druk van buitenaf.

De consument kan nauwelijks om de dominante platformen heen. Doordat de bedrijven overmacht hebben waar het aankomt op kennis over het gedrag van gebruikers en concurrenten, maakt concurrentie nauwelijks kans. Waar concurrentie een bedreiging vormt, wordt die opgekocht of wegontwikkeld. Belangenorganisaties kunnen, met hun beperkte budget, nauwelijks tegenwicht bieden. Bovendien negeren de bedrijven geldende normen (en als daar heibel over ontstaat zeggen ze even "sorry" en gaan weer over tot de orde van de dag.) Hun dominantie geeft ze bovendien veel invloed op maatschappelijke discussies in de media, de politiek, en zelfs de wetenschap.

Deze bedrijven hebben geen stimulans om hun schadelijke dominantie op te geven. Zelfregulering haalt op zijn best de ergste angel weg, om zo de politieke druk om écht iets te doen te verlagen.

Regulering is hard nodig. Maar de huidige aanpak is te fragmentarisch en verergert vaak de problematiek. Voorstellen om bepaalde uitingen op het internet aan te pakken vormen vaak zelf een risico voor onze vrijheden. Daarbij komt dat dit soort maatregelen nooit de kern van de problematiek raakt. Bits of Freedom ziet graag een verschuiving van symptoombestrijding naar reparatie van het ecosysteem.

En daarmee komen we uit bij de onderzoeksvragen die nu voorliggen: hoe kan de Tweede Kamer de kennispositie op dit gebied versterken en hoe krijgt de Kamer meer grip op de ontwikkelingen die samenhangen met digitalisering?

- 1. De dominantie van technologiebedrijven is één van de belangrijkste thema's op het gebied van digitalisering die de aandacht van de Tweede Kamer vereist.** Er zijn weinig thema's die op dezelfde wijze zo'n impact hebben op alle aspecten van onze maatschappij, of het nu gaat om onze vrijheid van meningsuiting, het onderwijs, de media, de sociale cohesie, het arbeidsrecht of zelfs onze democratische rechtsstaat. Het belang is ook af te leiden uit de prominente rol die deze bedrijven spelen in de parlementaire debatten op elk van deze onderwerpen.
- 2. Om een betere grip te krijgen op de ontwikkelingen is het belangrijk dat de Tweede Kamer haar kennispositie hierop verbetert. Het is essentieel dat de Kamer doorgrond hoe deze bedrijven onze autonomie inperken - ook die van u als parlement.** Dat vraagt om een beleidsterrein-overstijgende aanpak.
- 3. Het creëren van een heldere visie over het gewenste online informatie-ecosysteem is essentieel.** Om de problemen op te lossen moeten we niet primair deze bedrijven reguleren, maar het ecosysteem waarin bedrijven opereren. Hoe ziet u onze online interacties het liefst vormgegeven? Hoe wilt u dat we online interacteren, los van de al bestaande platforms? Dat kan als basis dienen voor een inventarisatie van de beleidsopties, die iets zouden kunnen doen aan het gebrek aan diversiteit in ons digitale ecosysteem.

Kortom: deze problematiek raakt elk aspect van onze maatschappij. Een meer holistische aanpak lost niet alleen de kern van het probleem op, maar leidt er ook toe dat veel van de symptomen waar we ons met z'n dagelijks zorgen over maken, zich minder prominent zullen voordoen.